

FÅGLAR I OCH VID IVÖSJÖN

Nils Waldemarsson

Under hösten 2003 bildades Ivösjökommittén. Kommitténs syften är följande:

- *Initiera och samordna åtgärder för att bevara och utveckla Ivösjöns ekologiska värden*
- *Främja ett långsiktigt och hållbart nyttjande av sjön*
- *Utveckla samarbetet mellan berörda myndigheter, användare och intressenter*

Trots relativt begränsade ekonomiska resurser har kommittén bedrivit en omfattande och kreativ verksamhet inom vitt skilda områden. Sedan starten har fågelklubben ingått i kommittén för att bl a bevaka fågelskyddsfrågorna. Under 2008 uppstod ett önskemål från kommittén att fågelklubben skulle upprätta någon form av rapport över de fåglar som är knutna till Ivösjön. Detta är gjort och den är nu under publicering på kommitténs hemsida www.ivosjo.com. För att även nå fågelklubbens medlemmar kan läsarna av Spoven här ta del av rapporten över fågellivet i området största sjö.

Med betydande inslag av såväl slättsjö- som skogssjökaraktärer utgör Ivösjön ett viktigt område för olika fågelarter. Det är egentligen endast vadarfåglar som i någon högre utsträckning lyser med sin frånvaro. Anledningen till detta är att sjön med något undantag saknar blöta och betade strandängar.

Denna sammanställning är gjord med avsikten att söka spegla fågelförekomsten i Ivösjön med såväl häckande, rastande som övervintrande fåglar. Följande avgränsningar i urvalet är gjorda, endast de arter som för sin häckning, födosök eller rastning/övernattning är knutna till olika vattenmiljöer finns upptagna här. Uppgifterna är hämtade ur Nordöstra Skånes Fågelklubbs databas som sträcker sig tillbaka till 1976, från Naturvårdsverkets rapportsystem Svalan, genomförd inventering Skånsk

Fågelatlas II 2003-2008 eller i förekommande fall riktade inventeringar kring vissa arter bl a gåsräkningar.

Här följer en sammanställning av olika arter efter de kriterier som redovisats i ovanstående text. Sammanställningen följer den fenologiska ordning som vanligen tillämpas i ornitologiska rapporter. De bilder som illustrerar artikeln är tagna i eller vid Ivösjön. Fotograf är Linda Niklasson, Bromölla.

Knölsvan

Denna välkända art häckar med ett begränsat antal par vid Ivösjöns stränder, företrädesvis där det finns vassområden. Antalet häckfåglar överstiger inte 10 par. Någon tendens för artens utveckling har inte kunnat noteras. Inom andra områden, t ex längs havskusten, minskar antalet häckande par och vidare

har knölsvanen där små kullar och hög ungfågeldödlighet.

Sångsvan

Denna vildmarksfågel har under de senaste decennierna börjat häcka i en mängd olika småvatten i Skåne. Ivösjöområdet utgör därför enbart rastområde för sångsvanen. Den ses ibland tillsammans med rastande gäss. Det handlar då oftast, åtminstone vid Ivösjön, om något tiotal fåglar vid varje tillfälle.

Sädgås

Sädgäsen, som förekommer i två raser, häckar inte i södra Sverige och förekommer därför enbart som rastande och övervintrande fåglar. Artens ankomsttid till rastområdena i nordöstra Skåne är avhängigt av väderleken i nordligare rastområde men den brukar normalt bli fulltalig under november. Mycket beroende på hur vintervädret blir varierar i hög grad antalet övervintrande fåglar. Sädgässen utnyttjar, liksom övriga förekommande gåsarter, Ivösjön för sin övernattnings. Gässen ligger på vattnet eller står i förekommande fall på isen. Detta kan då skapa problem genom att fåglarna släpper sin spillning i vattnet och på så vis ökar den oönskade närings- tillförseln. Särskilda beräkningar har gjorts av forskaren Henrik Lerner kring dessa problem.

De sädgäss som övernattar i Ivösjön kommer då från födosöksområden kring Näsrum, själva Ivön och Gualöv. Maxsiffror från de månatliga gåsräkningarna som genomförs av fågelklubben pekar på drygt 2000 ex under november månad. Under mildvintrar, som till exempel under januari 2007, kan antalet uppgå till över 1500 ex.

Spetsbergsgås

Framför allt området kring Karsholm vid Oppmannasjön och Trolle-Ljungbyområdet utgör numera en säker plats om man vill se denna gåsart som till för några år sen var en raritet i våra trakter. Ännu ses inga större antal vid Ivösjön men de 5 ex som uppehöll sig kring Gualöv under både vintern och hösten 2007 höll säkert sällskap med sädgässen vid övernattningsen i Ivösjön.

Bläsgås

Antalet bläsgäss som observeras i Ivösjöområdet uppgår vanligen endast till en handfull individer. Arten ses dock i stora antal i Kristianstadsbygden vid lämpliga vindar under såväl höst- som vårsträck.

Grågås

Från att ha varit en art som först på 1970-talet återkom till området som häckfågel så har grågäsen snarast utvecklat till att uppfattas vara en problemfågel för jordbruket. Arten häckar runt hela Ivösjön där den kan finna boplatser i vassar eller i buskmarker. Även längs Holjeåns nedre delar förekommer arten som häckfågel. Sedan 2007 ingår viken utanför Holjeåns mynning i ett undersökningsprojekt med flygfotografering som naturfotografen Patrik Olofsson genomför inom ramen för förvaltningsplanen för grågås under ledning av länsstyrelsen. Beräkningen här från dessa flygfoton gav då 2007 34 bon och 2008 32 bon. Till skillnad från Hammarsjön och Araslövssjön där projektet pågått sen 2004 kan man på två års undersökningar inte se någon tendens. I Kristianstads Vattenrike är tendensen minskat antal par grågäss sen projektet påbörjades år 2004.

Rastande fåglar i form av ungfågelflockar, bofasta fåglar och flyttande/rastande fåglar förekommer i området under hela året, möjligen undantaget då skarpt vinterväder råder. Vanligen noteras maximiantalet lite tidigare under hösten än vad som gäller för sädgässen. Under oktober ses då mer än 1500 ex i området.

Kanadgås

Denna gåsart som infördes som jaktbart vilt i landet före mitten på 1900-talet uppvisar snarast minskande antal under senare år. Arten häckar med totalt drygt 5 par i Ivösjöns norra delar. Rapporter om häckande fåglar saknas från sjöns sydligare delar. Kanadagässen föredrar samma häckningsplatser som i sin ursprungsmiljö i Nordamerika, dvs klarvattensjöar i skogliga trakter. Därför platsar inte Ivösjön fullt ut. Antalet rastande kanadagäss uppgår under de

senaste två åren till snarare mindre än 300 ex än över detta antal vid de månatliga gåsräkningarna.

Vitkindad gås

Från att ha varit enbart en högarktisk art som endast noteras på sträck har den vitkindade gåsen blivit en skånsk häckfågel. Detta genom att parkfåglar och andra utsatta fåglar har spridit sig men också genom att genuint vilda fåglar numera häckar här. Hos oss häckar den i stigande antal i den nordostskånska skärgården. Under 2008 häckade där minst 125 par. Trots det, noteras vid gåsräkningarna relativt få vitkindade gäss i Ivösjöområdet. Som mest hittills sågs 45 ex vid Näsrum i nov 2008. Däremot noteras stora flockar sträcka raskt mot nordost under sen vår men dessa har inga avsikter att rasta eller uppehålla sig i området.

Grågässen lyfter, lägg märke till de rastande tofsviporna. Foto: Linda Niklasson ©

Gravand

Gravanden häckar normalt vid havet. Den kan dock vandra långa sträckor med sina ungar från lämpligt bohål ut till havet. Ett par har dock noterats i närheten av Kjuge kull under atlasinventeringen under omständigheter som kan tyda på häckningsförsök. Det får dock förutsättas att detta par förde sin eventuella avkomma till Ivösjön.

Gräsand

Atlasinventeringen, som inte kvantifierar arten, ger vid handen att gräsanden häckar i samtliga rutor som berör Ivösjön. Något annat vore inte att förvänta sig för vår vanligaste simand. Denna art är ju dessutom föremål för betydande utsättning för jaktändamål. Gräsanden tycks inte favorisera Ivösjön som övervintringsvatten då det vid den årliga sjöfågelräkningen i januari normalt ses mindre än 100 individer i sjön.

Gräsänder i kvällningen. Foto: Linda Niklasson ©

Vigg

Trots att närbelägna Levräsjön så länge den är isfri håller tusentals dykänder, företrädesvis då vigg, så spiller inte detta över på Ivösjön. Endast mindre grupper noteras vid de årliga sjöfågelräkningarna.

Ejder

Under vårsträcket passerar stora mängder med ejder över oss på sin väg till Östersjön eller längre bort. För denna havslevande fågel utgör normalt inte insjöar någon lämplig miljö men särskilt vid otjänlig väderlek, t ex dålig sikt, landar de i insjöar. Därför ses ibland flockar om tiotals individer i sjön och någon enstaka kan t o m kosta på sig att stanna under en lite längre tid.

Knipa

Även om knipan favoriserar mindre vatten och kan genom att den huvudsakligen lever av insekter även häcka i starkt försurade vatten så finns den noterad som häckfågel i Ivösjön under atlasinventeringen. Ett sätt att stimulera denna art till häckning är ju att sätta upp lämpliga holkar.

Salskrake

Salskraken som häckar mycket nordligt eller nordostligt utsågs ju inte helt oförtjänt till vår vackraste fågel av självaste Linné. I Ivösjön tycks den uppskatta de små klarvattenytorna i den innersta delen av Axeltorpsviken där den ofta rastar eller uppehåller sig under vår och höst. Hela 33 ex noterades av Linda Niklasson här den 7/11 2006.

Storskrake

Denna hålbyggare häckar vid Ivösjön. Den förekommer bl a i flera par i lämpliga strandskogar på södra Ivö. Totalt vid

hela sjön häckar uppskattningsvis närmare 10 par. Uppsatta holkar gynnar storskraken.

Storlom

Glädjande nog har denna vildmarksymbol valt att numera årligen häcka med ett par på Enön.

Första året häckning bekräftades här var 2002 och därefter har den i stort sett lyckats med häckningen varje år. Må det strävsamma paret ostört fortsätta så. Störning under framför allt ruvningstid är ett allvarligt hot mot arten. Dock fick paret troligen inte ut några ungar under 2008.

Smådopping

Detta är ingen art som förekommer som häckfågel i större sjöar. Smådoppingen föredrar fiskfria småvatten och dammar där den inte blir utsatt för konkurrens om födan eller riskerar att bli uppäten av hungriga rovfiskar. Däremot ses den, särskilt i samband med isvintrar, bl a vid inloppet till Skräbeån i Bromölla.

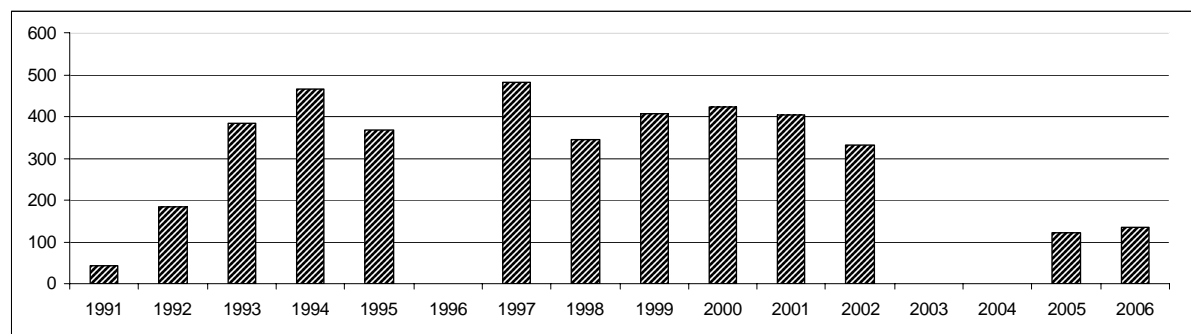
Skäggdopping

Detta är för de flesta besökare i Ivösjön en välkänd art. Den häckar också i större delen av sjön, företrädesvis i områden med vass där den kan bygga sitt rede. Under 2008 uppvisade arten en oroande tendens. Par med ungar saknades helt i en del av de normala häckningssmiljöerna.

Utanför häckningssäsongen ses skäggdopping regelbundet i sjön i varierande antal.

Storskarv

Denna kontroversiella fågel, som stod på utrotningens brant i början av förra seklet, återkom som häckfågel i Ivösjön 1991. Då hittades 44 bon och sedan följde en mycket snabb uppgång fram till 1994 då 464 par häckade. Dessa häckade dels på södra delen av Ivön och dels på småöar i södra delen av sjön som Fägö och Gröna Skär. Under de följande åren fram till millennieskiftet häckade en varierande population som fluktuerade mellan cirka 300 och upp till näs-

Figur 1. Antal häckande par storskarv i Ivösjön 1991-2006. * = uppgifter för dessa år saknas

tan 500 par. Detta berodde säkert till en del på störningar och viss skydds jakt. Under hela denna tid har fåglarna i stor utsträckning sökt åtminstone en del av sin näring i havet. Varje dag har kolonier med fåglar flugit över E 22 på sin väg fram och tillbaka till sina fiskeplatser i Hanöbukten

Från och med 2002 började skarvarna i stigande antal häcka ute på Lägerholmen i Landöns skärgård där numera cirka 600 par finns. Då detta med all säkerhet är samma population som tidigare fanns i Ivösjön så har på motsvarande sätt antalet häckpar i Ivösjön minskat. 2006, då storskarven var riksinventeringsart, befanns 134 par häcka i Ivösjön. Huvuddelen fanns på Ivöns södra del med några enstaka par på andra ställen bl a i hägerkolonin på Rävallortarna. Under icke häckningstid ses ibland stora flockar särskilt under hösten. Sälunda sågs cirka 500 ex den 1/10 2006.

Rördrom

Om det inte vore för artens mycket vittljudande läte skulle denna stora fågel föra en mycket anonym tillvaro i våra vassjöar. Så också i Ivösjöns vassvikar. Arten inventerades hos oss år 2000 genom att tutande hanar räknades i samband med flera besök på lämpliga lokaler. Detta kan vara något missvisande då arten är polygam och varje hane kan hålla sig med flera honor. Men samtidigt så förblir säkert en del hanar som ropar oparade varför resultatet säkert var relativt rättvisande. I Ivösjön fanns då 5 hanar fördelade på lokaler vid Axeltorpsviken, vassarna utanför Bromölla /Ivetofta och Gualöv. Resultatet var fler än förväntat men arten hade gynnats av ett antal mildvintrar.

Det är förmodligen så att rördrommen, som vanligen betecknas som flyttfågel, övervintrar i högre antal än vi tidigare trott. Detta visar sig under isvintrar genom att övervintrande fåglar kommer fram till vakar och öppet vatten för att söka föda och genom fynd av döda fåglar. I Ivösjön har omkomna rördrommar hittats vid Gualöv. I inre delen av Axeltorpsviken övervintrar säkerligen varje år en eller flera individer. Spår i snö och is ses, ibland stöts någon rördrom vid Fäbrobäckens utlopp i vassen och vid mildvintrar hörs drommen tuta redan i månadsskiftet februari/mars.

Gråhäger

Hägern kan kanske uppfattas vara en relativt vanlig fågel i Ivösjön men de fåglar som häckat i Ivösjön under de senaste 20 åren kommer förmodligen från en och samma koloni. Låt vara att denna koloni bytt plats vid flera tillfällen över tiden. Under en följd av år låg den i ett högvuxet granbestånd vid Leingarydsvägen. Då dessa avverkades valde hägerarna, efter ett kort mellanspel i en annan grandunge, att bosätta sig på Rävallortarna där det vid riksinventeringen 2004 befanns häcka 14 par. Detta är en klar nedgång sen artens glansdagar under 1980-talets andra halva då det som mest fanns 48 bon i kolonin vid Leingaryd.

Hägern väljer i stor utsträckning att övervintra, så också i Ivösjön. Stränga vintrar går hårt åt arten och då brukar det hittas en hel del döda fåglar framåt värkanten.

Havsörn

Huruvida havsörn i historisk tid har häckat vid Ivösjön är oklart men hur som helst återtar arten idag sina forna

häckningsplatser i Syd- och Mellansverige med ett högt tempo. Numera häckar cirka 10 par i Skåne varför örnar numera ses vid alla årstider. När är det dags för Ivösjöns första häckning?

Kristianstadsområdet utgör ett av landets viktigaste övervintringsområden för havsörn. Vid den årliga örnräkningen, som brukar genomföras på årets första lördag, ses mellan 50 och 75 havsörnar. Koncentrationen ligger helt naturligt till kustområdet och Hammar-sjön. Men det finns efterhand allt fler havsörnar som söker sig till Ivösjön för

Havsörnen (underst) blir närgånget attackerad av ormräken. Foto: Linda Niklasson ©

att födosöka under vintern. Under räkningarna 2007 och 2008 har minst 6 olika individer uppehållit sig i Ivösjön. Området besöks under några förmid-dagstimmar då räkningen sker av ytterligare ett antal fåglar varför ett tiotal havsörnar över Ivösjön inte längre är unikt.

Brun kärrhök

Ett av sjöns trevligare värtecken är när brun kärrhök hanen återvänder till sin vass och spelflyger över densamma. Arten har idag ökat så pass att häckning kan ske även i omgivande jordbruksmarker vid småvatten eller vassruggar. Atlasinventeringen visar att arten häckar i vassområden i princip i sjöns alla delar. Detta betyder att minst 4 till 5 par häckar i sjöns vassar. Detta är en ökning sen mitten av 90-talet då det bedömdes att 3 par häckade.

Fiskgjuse

Det är med viss oro man ser utvecklingen för de häckande fiskgjusarna under 2008 i Ivösjön. Vissa tidigare revir står tomma och i något fall har enbart ena fågeln i paret återkommit eller så har häckningen misslyckats. Under de senaste 10 åren har visserligen beståndet varierat. 1998 häckade 8 till 9 par medan det under 2001 endast var 5 par som gick fram med ungar för att 2007 åter vara uppe i 7 häckande par. Flera faktorer oroar dock, fiskgjusar skjuts under flyttning eller övervintring, vattenresurserna i övervintringsområdena minskar eller förgiftas. På hemmaplan störs ibland boplatserna av obetänksamma eller slarviga människor i samband med olika friluftaktiviteter. Det finns alltså anledning att vi alla söker ta så stor hänsyn som möjligt vid fiskgjushäckningarna.

Under 2008 genomfördes för första gången märkning med satellitsändare av två fiskgjusar i Ivösjön. Metoden har använts under några år för att kunna följa fiskgjusar och även andra större fåglar vid deras flyttning och övervint-ring. I det aktuella fallet så finns i skrivande stund den märkta gamla honan i det normala övervintringsområdet i Afrika. Däremot så slutade sändaren att fungera på den märkta ungfågeln vid en fiskodling i Polen under hösten. Vad som hänt kan man enbart spekulera om.

Lärkfalk

Denna skickliga fågel- och sländjägare är naturligtvis ingen art som är direkt knuten till sjöar. Men lärkfalken utnyttjar förvånansvärt ofta sjöytan för jakt när det råder lä eller lugna vindförhållanden. Den häckar också sparsamt i exempelvis gamla kråkbo i strandnära skog vid sjön.

Lärkfalk. Foto: Linda Niklasson ©

Vattenrall

Åter ett exempel på en art som för ett mycket tillbakadraget liv i vassar och starrmader vid sjön. Men liksom rördrommen avslöjar den sig genom sina läten. Det mest spektakulära är det höga "grislätet" där man verkligen kan förundra sig över att det kommer från en sådan liten fågel. Om man ser till rapporteringen så är den inre delen av Axeltorpsviken ett viktigt område för arten. Men bo och ungar finns rapporterat från såväl Bromölla/Ivetofta som södra delen av Ivö. Totalantalet par låter sig inte bedömas.

Arten flyttar huvudsakligen men ett antal djärva individer försöker årligen att övervintra och blir då ibland mer synliga vid bäck- och dikesmynningar i sjön. Observationer från de senaste vint-rarna finns från Korsholmen och Axeltorpsviken.

Rörhöna

Rörhönan föredrar småvatten men spelande fåglar har observerats i inre delen av Axeltorpsviken. Detta kan mycket väl vara en passande häckningslokal för arten.

Sothöna

Under atlasinventeringen har flera par hittats med säkra häckningskriterier, främst då i vikar och vassområden. Antalet par låter sig inte bedömas.

Några större höst- eller vinterflockar rapporteras vanligen inte utan i samband med sjöfågelinventeringen handlar det vanligen om något hundratal fåglar. För att hitta flockar med 1000 eller fler individer får man söka sig till Valjeviken.

Trana

Tranans ökning och intagande av nya häckningsplatser i Skåne har varit påtaglig under senare år. Även om fågeln inte direkt är beroende av Ivösjöns stränder bör i all fall nämnas att under 2008 så häckade ett par på Enön. Vi vädjar om att avstå störningar i detta område under häckningstid.

Strandskata

Denna välkända fågel tillhör en av de få vadararter som kan acceptera en mängd olika häckningsbiotoper, alltifrån strandängar till grusiga industrimarker vid Iföverken. Denna anpassning gör den väl lämpad att bosätta sig på flera platser i Ivösjöns omedelbara närhet. Därför tas den med i denna sammanställning.

Tofsvipa

Omgivande jordbruksmark, såväl odlad mark som betesmark, utgör lämpliga häckningsmiljöer för tofsvipan som är relativt vanlig. Mindre känt är kanske

att vipan gärna använder lite mer skyddade stenstränder t ex på södra delen av Ivön för att rasta och vila under flyttningen.

Enkelbeckasin

Spelflygande enkelbeckasiner ses i anslutning till den inre delen av Axeltorpsviken. Arten är svår att avslöja som häckfågel men troligen kan något par häcka i våtmarkerna väster om gamla fågeltornet i inre delen av Axeltorpsviken.

Drillsnäppa

Drillsnäppan föredrar steniga och skogsbevuxna stränder. Därför hittar man den som häckande fågel runt Ivösjön på sådana strandområden. Där känns den igen på sin snabba pulserande flykt med korta pauser med helt stela vingar och sin ständigt gungande stjärt när den slår sig ner på en sten. Antalet häckande par är dock inte så högt då det är rätt glest med reviren.

Drillsnäppa. Foto: Linda Niklasson ©

Skrattmås

Under glansdagarna på 1990-talet så uppgick skrattmåskolonin på Iföverkens område i Bromölla vissa år till närmare 4000 par. Detta var då Skånes ojämförligt största koloni. Fram mot millennieskiftet minskade skrattmåsarne och 2003 övergavs de sista bona som då var 6 till antalet. Detta kan bero på störningar, förändrad markanvändning och predation av mink. Eller också bytte skrattmåsarne helt enkelt häckningsplats till förmån för de vid denna tidpunkt ökande kushäckningarna. Arten upplevs vara tämligen nyckfull i sitt val av häckningsplatser.

Fiskmås

Enstaka par av fiskmås häckar framförallt i sjöns södra delar. Boet läggs gärna på en sten. Tidigare, under 1990-talet, fanns vissa tendenser till kolonihäckningar på Iföverkens område.

Gråtrut

Åtminstone under 1990-talet häckade gråtrut med upp till 200 par, företrädesvis på platta tak på industribyggnader, inom Iföverkens område i Bromölla

Havstrut

Sen åtskilliga år tillbaka häckar denna vår största trut med något enstaka par på några av skären i södra delen av sjön. Arten är vanligtvis en havslevande fågel. Men större insjöar attraherar ibland enstaka par av denna kraftfulla trut.

Kentsk tärna

Denna havshäckande tärna ses under flyttning och födosök i varierande antal över sjön. Närmaste häckningsplats är belägen vid Tosteberga bodar.

Fisktärna

Årlig häckning av denna tärna sker sen mer än 10 år på tippområdet närmast sjön på Iföverkens område. Antalet par har varierat mellan två och fyra par. Därutöver häckar den regelbundet på någon sten eller skär i sjöns nordöstra delar.

Fisktärna. Foto: Linda Niklasson ©

Småtärna

Småtärnan ska normalt inte häcka vid insjöar men gör vid Iföverkens industriområden ett av sina få undantag, åtminstone i Skåne. Här brukar två par häcka tillsammans med fisktärnorna, oftast också med framgång.

Kungsfiskare

Denna juvel ses då och då i Ivösjön. Antingen uppfattar man den koboltblå ryggen när den svishar förbi eller så hör man dess skarpa läten när den kommer. Då den sitter stilla på en gren och spanar efter småfisk är den förvånansvärt svår att upptäcka. Arten häckar närmast

i strandbrinkar i Holjeån. Ännu har ingen häckning avslöjats i Skräbeån även om lämpliga bobranter finns i strandbrinken. Stränga vintrar påverkar populationen mycket negativt men de överlevande fåglarna kompenserar genom att ha flera kullar.

Mindre hackspett

Under vintern hittar man ibland denna lilla näpna hackspett tillsammans med mesar när de födosöker i vassen. Försumpad strandskog, t ex sådan som finns innanför Axeltorpsviken, utgör en viktig häckningsmiljö för mindre hackspett. Arten, som har förhållandevis stora revir, är negativt påverkad av modernt skogsbruk men är i en del av Ivösjöns mer orörda strandskogar förhållandevis vanlig.

Forsärla

Som namnet tyder på trivs denna långstjärtade ärla vid forsande och strömmande vatten. Forsärlan häckar med flera par såväl i Holjeån som i Skräbeån. Fåglar ses även vid själva sjön men häckar inte här. Arten är härdig och övervintrar regelbundet i åarna.

Strömstare

Forsärlan och strömstaren hittas på likartade lokaler. Häckningar av strömstare är dock betydligt sällsyntare men förekommer på ett par platser längs Holjeån. Huvuddelen av fåglarna ses dock som övervintrare då de söker bl a husmask genom att frejdigt dyka ned i det iskalla vattnet.

Sävsångare

Kyrkviken i Bromölla tycks vara ett område som tilltalar sävsångaren. Här kan man med fördel lyssna till sävsångarens livliga toner under majkvällarna. Arten föredrar sankmarker med såväl vassinslag som buskvegetation och häckar företrädesvis i sjöns sydligare delar. I de norra delarna av sjön är den betydligt ovanligare.

Rörsångare

Denna bladvassens fågel häckar varhelst i sjön det finns ett tillräckligt stort vassområde. Även här rekommenderas Kyrkviken i Bromölla om man vill lyssna och lära sig skillnaderna i sångförmåga mellan denna art och dess ku-

Forsärla med föda till ungarna. Foto: Linda Niklasson ©

sin sävsångaren. Rörsångaren har ett sävligare tempo och tycks egentligen aldrig komma till ett avslut av sin ramsa.

Skäggmes

Denna märklige fågel, som först under 1960-talet invandrade till Sverige, tillhör vassvidderna. Den har under de senaste tjugo åren enbart rapporterats från Axeltorpsviken med flest fåglar kring millennieskiftet. Skäggmesen förekommer förmodligen även i andra vassområden som sällan besöks av fågel-skådare. Antalet fåglar varierar mellan åren då den har hög reproduktion. När det så att säga blir för många i samma vass sker under hösten en spektakulär sk högflykt under vilken många lämnar området.

Pungmes

Pungmesen är känd för sitt märklige bo och också kanske för sitt rätt vidlyftiga fortplantningsbeteende. Här finns olika strategier för att föra sina gener vidare till nästa generation. Arten finns mycket sparsamt rapporterad från Axeltorpsviken, därav vid ett tillfälle, år 1995, med bobyggande hane.

Sävspurv

Denna fältspurv finns i både vass och i buskbevuxna sankmarker. Enligt utfallet i atlasinventeringen så häckar den i åtskilliga delar av Ivösjön. Milda vint-rar kan den rent av övervintra med enstaka exemplar.

Nils Waldemarsson, Skånegatan 6, 295 32 Bromölla

Det är jobbigt för en storskarv att få luft under vingarna. Foto: Linda Niklasson ©